Blogi

Blogi: Uudet menettelysäännökset lisäävät valuuttamarkkinoiden läpinäkyvyyttä

Kansainvälinen talous | 20.06.2016 | Eija Salavirta

KIRJOITTAJA

Eija Salavirta

Valuuttamarkkinoiden menettelysäännökset ovat olleet useamman vuoden ajan viranomaistutkinnan kohteena etenkin valuuttakurssien viitekursseihin kohdistuneiden manipulaatioiden vuoksi. Menettelytapojen uudistus sai vauhtia vuonna 2015 perustetusta työryhmästä.

Valuuttamarkkinoiden menettelysäännökset ovat olleet korkomarkkinoiden tavoin useamman vuoden ajan viranomaistutkinnan kohteena etenkin valuuttakurssien viitekursseihin kohdistuneiden manipulaatioiden vuoksi. Kansainvälisessä viranomaisseurannassa on havaittu valuuttatoimijoiden pyrkineen vaikuttamaan omalla markkinahinnoittelullaan viitekurssien tasoon juuri ennen kurssien lukkoon lyömistä.

Monet kansainväliset pankit ovat siksi kärsineet oikeusistuimien langettamien sakkojen ohella mainevahinkoja, mikä on vähentänyt markkinatoiminnan uskottavuutta sekä suuren yleisön että pankkien asiakaskunnan keskuudessa.

Lähtölaukaus uusille menettelysäännöille

Kansainvälinen järjestelypankki BIS ryhtyi konkreettisiin toimiin valuuttamarkkinoiden väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja maineen palauttamiseksi toukokuussa 2015, jolloin se perusti valuuttamarkkinatyöryhmän (Foreign Exchange Working Group, FXWG) laatimaan globaaleille valuuttamarkkinoille uudet yhteiset menettelysäännöt.

FXWG:n jäseninä on 21 seniorikeskuspankkiiria markkinaoperaatioiden sektorilta ja sen puheenjohtajana toimii Guy Debelle Australian keskuspankista. Pohjoismaita työryhmässä edustaa Ruotsin keskuspankki.

Uudistamistyö etenee samanaikaisesti monella rintamalla. Uudistuksesta vastaava työryhmä on saanut tukea yksityisen sektorin markkinaosapuolten työryhmältä (Market Participant Group, MPG), johon kuuluu lukuisien eri sektoreiden edustajia markkinainfrastruktuurin toimittajia myöten. MPG:n tehtävänä on koordinoida parhaiden valuuttamarkkinakäytäntöjen (mekanismin) välittymistä paikallisten valuutta- ja rahamarkkinayhdistysten sekä muiden paikallistoimijoiden käyttöön (”coordinating mechanism on FX best practices work for the FXCs and other regional representatives”).

Mukana yhteistyössä on Suomessakin aktiivisesti toimiva valuutta- ja rahamarkkinadiilereiden yhdistys ACI FMA, joka aloitti toimintansa jo vuonna 1955 jäsenten välisten suhteiden edistäjänä, ammattikunnan maineen ja jäsenistön ammattitaidon vaalijana. Nykyisellään näitä kaikkiaan noin 13 000 jäsenen voittoja tavoittelemattomia, ei-juridisia henkilöyhdistyksiä on maailmanlaajuisesti yli 60 maassa. ACI on ollut mukana uusien säännöstöjen kehittämisessä sekä keskusjärjestönä että yksittäisten jäsenyhdistystensä kautta.

Säännösten kehittelytyö tapahtuu kaksivaiheisesti. Ensimmäisen osan julkaisu 26.5.2016 sai positiivisen vastaanoton sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Pelkistettynä ensimmäisen vaiheen sanoma kiteytyy kolmeen ohjeeseen: ”Älä valehtele, älä huijaa, älä pane huhuja liikkeelle.” Säännöstön jälkimmäinen osa on määrä julkaista toukokuussa 2017. Se keskittyy hyvän hallinnon, riskienhallinnan sekä sääntöjen noudattamisen ja toimeenpanon periaatteisiin.

Mikä on valuuttamarkkinoiden uusien menettelysääntöjen ydin?

Säännöstöt määrittävät globaaleille valuutan tukkumarkkinoille yhteiset suuntaviivat rehellisyyden ja tehokkaan toiminnan edistämiseksi ja vastuullisen markkinatoiminnan takaamiseksi. Säännöstöillä halutaan kehittää vakaata, oikeudenmukaista, likvidiä sekä nykyistä avoimempaa markkinaa. Uudistuksen tarkoituksena on myös mahdollistaa markkinatoimijaryhmien luottamuksellinen ja tehokas toiminta kilpailukykyisin ja oikeaa markkinainformaatiota heijastavin hinnoin.

Menettelysäännöstöjen perustana on kuusi pääperiaatetta, jotka kohdistuvat etiikkaan, hyvään hallintotapaan, tiedon jakamiseen, kauppojen toimeenpanoon, riskienhallintaan ja sääntöjen noudattamiseen sekä kauppojen vahvistus- ja selvitysprosesseihin.

Menettelysäännöstöt on tarkoitus ulottaa laaja-alaisesti valuuttamarkkinoiden toimijoihin, joihin lasketaan myös yritykset, kaupankäyntialustojen operaattorit sekä välitys-, toimeenpano- ja selvityspalvelujen toimittajat. Uudet säännöstöt koskevat niin ikään laajasti valuuttamarkkinoiden tuotteistoa.

Globaalin säännöstön on tarkoitus korvata eri talousalueilla nykyisellään käytössä olevat kuusi,

osin toisistaan poikkeavaa, menettelysäännöstöä. Uudistuksella haetaan markkinoiden yhdenmukaistamisen ohella luottamuksen palauttamista vuosia kestäneiden epäselvyyksien ja väärinkäytösten jälkeen.

Myös keskuspankit ovat sitoutuneet uusiin valuuttamarkkinoiden menettelysäännöstöihin. Säännöstöjen mukaan keskuspankkien tulee toimia sellaisten vastapuolien kanssa, jotka ovat sitoutuneet uusiin pelisääntöihin. Keskuspankit ovat myös aktiivisesti mukana varmistamassa, että vastapuolet muuttavat toimintatapojaan ottamalla säännöstöt käyttöön.

Asiasanat

rahamarkkinat, sääntely, valuutat, valuuttakurssit